

Wirusowe choroby zakaźne – czy są zagrożeniem w salonach beauty?

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B (WZW typu B) - jest zakaźną chorobą wirusową wątroby wywołaną przez DNA wirusa HBV (*Hepatitis B Virus*). HBV jest **hepatotropowy**, atakuje komórki wątroby tzw. hepatocyty oraz wykazuje właściwości **onkogenne**. Długoletnie, przewlekłe zakażenie wirusem HBV prowadzi do marskości wątroby i/lub raka wątrobowo-komórkowego.

Wirus został zidentyfikowany w latach 60 XX wieku przez Barucha Blumberga, który w 1976 roku otrzymał Nagrodę Nobla za ww. odkrycie. Zakaźność HBV jest bardzo duża (*nawet 100 razy bardziej od wirusa HIV i 10 razy bardziej od wirusa HCV*). Zakażenie najczęściej jest przenoszone przez krew, podczas zabiegów medycznych i niemedycznych przy których dochodzi do przerwania ciągłości tkanki. Stwarza to szczególne zagrożenie podczas wykonywania zabiegów upiększających.

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B jest **najpowszechniej występującą chorobą zakaźną na świecie**. Ryzyko zakażenia wzrasta w zależności od regionu, najwyższe jest w krajach Afryki (z wyłączeniem Botswany, Czadu, Sahary Zachodniej) oraz w krajach Azji tj. Mongolia, Wietnam, Kirgistan, Chiny, Kazachstan, Tajlandia). Szacuje się, że około 300 mln ludzi na świecie jest przewlekłe zakażonych, a ponad 880 tys. osób rocznie umiera z powodu ostrego zakażenia i powikłań w przebiegu WZW typu B. Stanowi to 10 przyczynę zgonów na świecie i odpowiada za 80% przypadków raka wątroby!

W Polsce zakażonych HBV jest około 300 tys. osób. Ponad 90% wykrywanych zachorowań na WZW typu B w naszym kraju stanowią zachorowania przewlekłe. **Główną drogą zakażenia jest krew oraz płyny ustrojowe**. Do zakażenia może dojść drogą seksualną, wertykalną. Przebieg zakażenia HBV może być bezobjawowy, skąpoobjawowy lub pełnoobjawowy z żółtaczką. W 90% przypadków zakażeń, dochodzi do samoistnego wyleczenia. Po wyzdrowieniu nabywa się trwałej odporności. Pozostałe 10% to zakażenia które od początku mają charakter przewlekły, zakażenie HBV przechodzi więc w postać przewlekłą. Niezdiagnozowane i nieleczone zakażenie przewlekłe po 20 latach może prowadzić do marskości wątroby czy nawet raka pierwotnego wątroby. Najczęściej występujące objawy zakażenia WZW typu B: bóle mięśniowo-stawowe, bóle kości, zmęczenie, nudności, utrata apetytu, rzadziej gorączka.

Najskuteczniejszą metodą profilaktyki są **szczepienia ochronne**, wprowadzone obowiązkowo w Polsce w 1996 roku u noworodków w 1 dobie życia. Schemat szczepień zawiera 3 dawki

szczepionki. Należy unikać czynników ryzyka zakażenia tj. piercingu, wykonywania tatuaży w miejscach nieprzeznaczonych do tego typu usług. Stosowanie procedur sanitarnych podczas wykonywania zabiegów z przerwaniem ciągłości tkanek. Leczenie zakażenia wirusem HBV polega na stłumieniu namnażania wirusa do poziomu umożliwiającego spowolnienie i cofanie zmian zapalnych i włóknienia wątroby. Całkowita eliminacja HBV z organizmu jest niemożliwa.

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu C (WZW typu C) - choroba zakaźna wywołana przez wirusa **HCV** (Hepatitis C Virus). Czynnikiem etiologicznym jest RNA wirus HCV (*Hepatitis C Virus*) o średnicy cząstki 50 nm. **Silnie onkogenny**, zidentyfikowany dopiero w 1989 roku. Wirus HCV występuje na całym świecie. Do państw o najwyższym wskaźniku zakażeń należą Egipt, Pakistan i Chiny. Na świecie na WZW typu C przewlekle choruje 71 mln osób, w Polsce ok. 150 tys. osób. Wirus HCV jest o wiele bardziej zakaźny od wirusa HIV! Okres wylegania trwa średnio od 6 do 7 tygodni. Zakażenie wirusem HCV przebiega zwykle bezobjawowo lub skąpobjawowo, dlatego jest często nazywane „**cichym zabójcą**”. U mniej niż 20% chorych z ostrym zapaleniem wątroby typu C dochodzi do samowyleczenia. Wieloletnie przewlekle zakażenie HCV prowadzi do trwałego uszkodzenia wątroby w tym raka wątrobowokomórkowego. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ustanowiła za swój nadrzędny cel zmniejszenie liczby zakażeń wirusami HCV, HBV o 90% i redukcję zgonów z powodu WZW typu B i C o 65% do 2030 roku. Diagnostykę pod kątem HCV w Polsce rozpoczęto od 1993 roku, co oznacza, że wszystkie osoby, które miały przetaczaną krew przed 1993 rokiem powinny wykonać test anty HCV!. Drogą zakażenia wirusem HCV jest kontakt z krwią osoby zakażonej. Wirus może przenosić się drogą bezpośrednią (np. poprzez świeżą krew), jak i pośrednią (np. poprzez zaschniętą krew na sprzętach takich jak igły, brzytwy czy cążki). Ryzyko zakażenia wirusem HCV występuje przy nieprzestrzeganiu procedur sanitarnych podczas wykonywaniu zabiegów medycznych takich jak min.: pobieranie krwi, iniekcje, zabiegi stomatologiczne, i niemedycznych takich jak min.: nakłucia kosmetyczne, wykonywanie piercingu, tatuażu.

Ryzyko przeniesienia wirusa z matki na dziecko istnieje również podczas ciąży i porodu. Z punktu widzenia transmisji wirusa nie ma przeciwwskazań do karmienia piersią przez mamę zakażoną HCV. Więcej informacji na: <https://watrobanieboli.pzh.gov.pl/chce-karmic-piersia-po-zakazeniu-hcv-czy-moge/>.

Brak jest szczepienia przeciw WZW typu C! Jedyną formą profilaktyki jest unikanie zachowań ryzykownych, przestrzeganie procedur sanitarnych przy wykonywaniu zabiegów z przerwaniem ciągłości tkanek a także poddawanie krwi i produktów krwiopochodnych procesom inaktywującym wirusa. Więcej informacji na: <http://www.hcv.pzh.gov.pl/>

Kto powinien wykonać test antyHCV?

Czy kiedykolwiek miałeś wykonywany zabieg wykonywania tatuażu, przekłuwania ciała?

Czy miałeś transfuzję krwi przed 1992 rokiem?

Czy korzystasz z usług kosmetycznych/ fryzjerskich?

Czy wykonywałeś zabiegi stomatologiczne?

Czy byłeś w szpitalu?

Czy zdarzyło Ci się skorzystać z cudzej golarki, cząstek lub szczoteczki do zębów?

Każdy kto odpowiedział chociaż na jedno pytanie twierdząco powinien wykonać test antyHCV!

Rak wątrobowokomórkowy (HCC)

To najczęściej występujący nowotwór wątroby. Jest jedną z głównych przyczyn zgonów z powodu nowotworów na świecie. Stanowi 7% wszystkich nowotworów złośliwych. Czynnikiem ryzyka raka wątrobowokomórkowego są zakażenia wirusami HBV, HCV. W większości krajów na świecie HCC występuje nawet do 4 razy częściej u mężczyzn niż u kobiet. Rocznie diagnozowany jest u 750 tys. osób na świecie. W Polsce występuje u 1/3 chorych na marskość wątroby. Profilaktyka pierwotna raka wątrobowokomórkowego polega na wykonywaniu szczepień ochronnych przeciw HBV, wtórna to leczenie Wirusowego Zapalenia Wątroby typu B i C, stosowanie leków przeciwwirusowych zgodnie z zaleceniami.

Literatura:

1. Baka-Ćwierz B., Jaroszewicz J. Podstępne WZW Poradnik metodyczny profilaktyki zakażeń HAV, HBV, HCV dla nauczycieli Fundacja Gwiazda Nadziei 2017
2. Blaskovic D., Kantoch M. Wirusologia lekarska PZWL Warszawa 1991 str. 239
3. <https://gwiazdanadziei.pl/wzw-b>
4. <https://szczepienia.pzh.gov.pl/szczepionki/wzw-b/>
5. <https://epibaza.pzh.gov.pl/story/informacja-o-zachorowaniach-na-wirusowe-zapalenie-w%C4%85troby-typu-b-wzw-b-i-zaka%C5%BCeniach-hbv>
6. <https://medycynatropikalna.pl/choroba/wzw-typu-b>
7. Rajewski Paweł Wirusowe Zapalenie wątroby Czy nadal stanowią zagrożenie? ABC postępowania. 10.01.2023r.

Autor: Katarzyna Pawłowska starszy asystent - Oddział Promocji Zdrowia

WIRUS HIV. Czy stanowi zagrożenie w salonach Beauty?

Genezy wirusa HIV należy szukać na początku XX wieku w Afryce. Według publikacji naukowych w pierwotnej postaci był to SIV (simian immunodeficiency virus) - małpi wirus niedoboru odporności. Wirus rozprzestrzenił się w ludzkiej populacji w zmutowanej postaci pod nazwą, którą znamy - HIV (human Immunodeficiency Virus) ludzki wirus upośledzenia odporności. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat HIV przenosił się z człowieka na człowieka w całej Afryce a następnie rozprzestrzenił się do innych części świata. Naukowcy po raz pierwszy odkryli HIV w próbce ludzkiej krwi w 1959 roku. Głównym celem ataku wirusa HIV są komórki CD4, które znajdują się w układzie odpornościowym. Komórki CD4 nazywane są czasem limocytami T pomocniczymi, ponieważ pomagają rozpoznawać, atakować i niszczyć w sposób swoisty bakterie, grzyby, wirusy oraz inne drobnoustroje, które zakażają organizm.

Wnikanie wirusa HIV do krwioobiegu powoduje spadek komórek CD4 we krwi. Proces osłabiania układu odpornościowego przez wirusa HIV może trwać kilka lat co skutkuje pojawieniem się objawów związanych z AIDS.

AIDS to choroba, którą określa się jako zespół nabytego niedoboru odporności. Może rozwinąć się u osób z nieleczoną infekcją HIV. Leczenie antyretrowirusowe hamuje replikację wirusa i ogranicza zakażenie. Po leczeniu liczba komórek CD4 wzrasta i/lub stabilizuje się. Należy mocno podkreślić, że na skutek leczenia antyretrowirusowego wyraźnie zmniejszyła się śmiertelność z powodu chorób AIDS, poprawie uległa jakość życia osób zakażonych a przeżycie osób HIV/AIDS porównywalne jest obecnie z populacją osób niezakażonych wirusem HIV.

Nie mniej jednak należy pamiętać nigdy nie ma całkowitej eliminacji wirusa HIV z organizmu człowieka. Osoba raz zakażona żyje z nim do końca swojego życia.

Transmisja zakażenia wirusem HIV następuje drogą krwiopochodną, płciową oraz okołoporodową (z zakażonej HIV matki na dziecko). Wirus HIV może stanowić zagrożenie w salonach „Beauty” ponieważ przenosi się jedną z tych dróg – poprzez **KREW !**. Należy pamiętać, że krew jest materiałem potencjalnie zakaźnym a kontakt z nią niesie ryzyko zakażenia min. wirusem HIV. Osobą potencjalnie narażoną na infekcję wirusem HIV może być pracownik Salonu Beauty (kosmetyczka, manicurzystka, fryzjerka) oraz/i klient usług upiększających, ponieważ podczas tego typu zabiegów może dojść do kontaktu z potencjalnie zakażoną krwią w wyniku przecięcia ciągłości tkanki. Zagrożenie zakażenia wirusem HIV w salonach „Beauty” jest **potencjalne** ponieważ nigdy nie mamy pewności i wiedzy czy klient/pracownik Salonu Beauty nie jest zakażony wirusem HIV.

W związku z tym **wiedza i profilaktyka** stanowią jedną z najskuteczniejszych metod ochrony przed zakażeniem.

PAMIĘTAJ!

- 1) Dawka ekspozycyjna wirusa HIV wynosi 0,1 ml krwi, natomiast ryzyko zakażenia zainfekowanym narzędziem 0,3 %.
- 2) Zasady zapobiegania HIV w obszarze usług kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu to „bezpieczny kontakt z krwią” tzn. osłonięcie ręki lateksową rękawiczką zmniejsza ryzyko zakażenia HIV o około 60-90%.

Autor: Agnieszka Podlaszczak Starszy Asystent - Oddział Promocji Zdrowia